

İlgili Kanun / Madde
3201S.YHBK/3

T.C
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2010/2829
Karar No. 2010/13933
Tarihi: 19.10.2010

- YURT DIŐI HİZMET BORÇLANMASININ SİGORTALININ ÖLÜMÜNDEN SONRA YAPILMASI
- HUKUKİ GÜVENLİK İLKESİNİN GÖZETİLMESİNİN GEREKMESİ

ÖZETİ: 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'un 3. maddesi, 06.08.2003 gün ve 25191 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 4958 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 56. maddesi ile değiştirilmiş; getirilen düzenleme uyarınca, borçlanmanın yurda kesin dönüş yapıldıktan sonraki 2 yıl içinde yapılması gereğine ilişkin zorunluluk kaldırılmıştır.

Sigortalının ölümü sonrası gerçekleşen yasal düzenleme uyarınca, sigortalı tarafından yasal başvuru süresi geçirildiği için borçlanılmasına olanak bulunmayan 02.02.1980 - 02.11.1982 tarihleri arasındaki yurtdışı çalışma süresinin borçlanılma olanağı doğmuş; borçlanılarak edinilen sigortalılık süresi gözetilerek, hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanmıştır.

“Anayasa'nın 2. maddesi ile benimsenen hukuk devleti, bütün faaliyetlerinde hukukun egemen olduğu devlettir. Bu devlette hukuk güvenliğini sağlayan bir düzen kurulması esastır. Böyle bir düzende devlete güven ilkesi ise vazgeçilmez temel öğelerdendir.

Devletin yaptığı düzenlemelerde haksız bir edinime yol açılması ve kişilerin haksızlığa uğratılması kabul edilemez” (Anayasa Mahkemesi, 23.11.2006 t., 2003/10 E, 2006/106 K). Hukuk kurallarındaki değişiklikler toplumsal gereksinimleri karşılarken, değişiklik tarihine kadar oluşmuş hukuksal durum ve istikrarı zedelememelidir.

Devletin, vatandaşları karşısındaki sosyal ve ekonomik yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla oluşturduğu yeni yasal düzenlemelerin, sosyal güvenlik yasalarıyla sağlanan yardımlardan yararlanmayı kolaylaştırması; bu politikalar gereğince oluşan Kurum giderlerinin, kusurlu eylem tarihi itibarıyla kurum zararına yol açmamış olan kişilere rücu edilmesi, hukuk devletinin temel unsurlarından olan hukuki güvenlik ilkesini ve hukuksal kuralların öngörülebilirliği gereğine ilişkin ilkenin ihlaline yol açacaktır.

Sıralanan maddi ve hukuki olgular ışığında, sonradan yürürlüğe giren yasa uyarınca oluşan durum nedeniyle, davalının tazmin sorumluluğu yoluna gidilmesine olanak bulunmadığından, davanın reddine karar verilmesi gerekirken, kabulü yönünde hüküm kurulmuş olması, usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

DAVA: Trafik kazası sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine bağlanan peşin sermaye değerli gelirin, 1479 sayılı Yasanın 63.maddesi uyarınca tazmini davasının yapılan yargılaması sonunda; ilâmda yazılı nedenlerle davanın kabulüne ilişkin hükmün süresi içinde duruşmalı olarak temyizden incelenmesi davalı Nöbeti Eraslan Avukatı tarafından istenilmesi üzerine, dosya incelenerek, işin duruşmaya tâbi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 19/10/2010 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmiştir. Duruşma günü davalı adına Av. Yılmaz Kıyak ile karşı taraf adına Av. Şükran Doğan geldiler. Diğer davalı adına kimse gelmedi. Duruşmaya başlandı. Hazır bulunan Avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek aynı günde Tetkik Hâkimi Ercan Turan tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

1479 sayılı Yasa kapsamında sigortalı olan Selahattin Baker, davalılardan Ali Eluygun' a ait olup, Nöbeti Eraslan yönetiminde bulunan aracın yol açtığı 23.08.1998 tarihli trafik kazası sonucunda ölmüş; şerit tecavüzünde bulunarak kazaya neden olan Nöbeti Eraslan'ın tam kusurlu olduğu, aynı kazada ölen diğer sigortalının hak sahiplerine bağlanan gelirlerin tazminine ilişkin davanın yargılaması sonucu verilen kararla kesinleşmiştir.

Kazanın gerçekleştiği tarih itibarıyla 1973 yılına ilişkin 20 günlük 506 sayılı Yasa kapsamında sigortalılığı ile 21.11.1988 - 20.03.1991 tarihleri arası döneme ilişkin 1479 sayılı Yasa kapsamında sigortalılık süresi bulunan Selahattin Baker' in hak sahiplerine, yeterli prim ödeme gün sayısı bulunmadığı için ölüm aylığı bağlanamamıştır.

23.08.1998 tarihinde ölen sigortalının eşi tarafından, 03.12.2007 tarihinde yapılan başvuru üzerine, Selahattin Baker'in 02.02.1980 - 02.11.1982 tarihleri arasındaki iki yıl dokuz aylık (990 gün) yurtdışı çalışma süresinin 3201 sayılı Yasa uyarınca borçlanılıp, prim borcunun ödenmesi ve ölüm aylığı başvurusu yapılması üzerine, hak sahiplerine 01.01.2008 tarihinden itibaren ölüm aylığı bağlanmış; bağlanan ölüm aylığının kusurlu araç sürücüsü ile araç işleteninden tahsili amacıyla da eldeki dava açılmıştır.

3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'un 3. maddesi, 06.08.2003 gün ve 25191 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 4958 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 56. maddesi ile değiştirilmiş; getirilen düzenleme uyarınca, borçlanmanın yurda kesin dönüş yapıldıktan sonraki 2 yıl içinde yapılması gereğine ilişkin zorunluluk kaldırılmıştır.

Sigortalının ölümü sonrası gerçekleşen yasal düzenleme uyarınca, sigortalı tarafından yasal başvuru süresi geçirildiği için borçlanılmasına olanak bulunmayan 02.02.1980 - 02.11.1982 tarihleri arasındaki yurtdışı çalışma süresinin borçlanılma olanağı doğmuş; borçlanılarak edinilen sigortalılık süresi gözetilerek, hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanmıştır. “Anayasa'nın 2. maddesi ile benimsenen hukuk devleti, bütün faaliyetlerinde hukukun egemen olduğu devlettir. Bu devlette hukuk güvenliğini sağlayan bir düzen kurulması esastır. Böyle bir düzende devlete güven ilkesi ise vazgeçilmez temel öğelerdendir. Devletin yaptığı düzenlemelerde haksız bir edinime yol açılması ve kişilerin haksızlığa uğratılması kabul edilemez” (Anayasa Mahkemesi, 23.11.2006 t., 2003/10 E, 2006/106 K). Hukuk kurallarındaki değişiklikler toplumsal gereksinimleri karşılarken, değişiklik tarihine kadar oluşmuş hukuksal durum ve istikrarı zedelememelidir.

Devletin, vatandaşları karşısındaki sosyal ve ekonomik yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla oluşturduğu yeni yasal düzenlemelerin, sosyal güvenlik yasalarıyla sağlanan yardımlardan yararlanmayı kolaylaştırması; bu politikalar

gereğince oluşan Kurum giderlerinin, kusurlu eylem tarihi itibarıyla kurum zararına yol açmamış olan kişilere rücu edilmesi, hukuk devletinin temel unsurlarından olan hukuki güvenlik ilkesini ve hukuksal kuralların öngörülebilirliği gereğine ilişkin ilkenin ihlaline yol açacaktır.

Sıralanan maddi ve hukuki olgular ışığında, sonradan yürürlüğe giren yasa uyarınca oluşan durum nedeniyle, davalının tazmin sorumluluğu yoluna gidilmesine olanak bulunmadığından, davanın reddine karar verilmesi gerekirken, kabulü yönünde hüküm kurulmuş olması, usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davalı Nöbeti Eraslan vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, davalı avukatı yararına takdir edilen 750,00 lira duruşma avukatlık parasının davacıya yükletilmesine, temyiz harcının istek hâlinde davalılardan Nöbeti Eraslan'a iadesine, 19/10/2010 gününde oybirliği ile karar verildi.